

No..... 11.0 Eylül 1967.

Zafer (Ankara)

YANILTMACA

Devlet Tiyatrosu Genel Müdürü Cüneyt Gökçer yeni yeni aldatmacalar peşinde koşmakta sakınca görmüyor. Düzensiz yönetimi böylece, bir bakıma süslenmiş de oluyor... Tabii bu davranışların asıl nedeni keyfi yönetimin bugüne kadar başıboş bırakılması. Gösterilebilir mi Türkiye'de, hakkında ve yönetimi konusunda bu kadar yazılmış ve bir hafta için olsun bakanlık emrine alınmamış bir başka Genel Müdür? Ya da gösterilebilir mi bu gün Türkiye'de, hakkında bu denli söyleniler olup da kendi kendine, sırf tahkikatın selâmeti için geçici bir süre görevinden ayrılmamış bir Genel Müdür? Öyle sanıyoruz ki gösterilemez böye bir örnek... Nedir böylece bu seçkin kuruluşun gidisine ilgisizliğin sebebi? Cevaplanması hem zor hem de kolay bu sorunun-

Yazılan ve söylenenlerden bazı örnekler a-yoruz:

1 — Cüneyt Gökçer önemli kişilerle arkadaşlarının evinde toplantılar yapıyor. Yakını bazı sanatçılar da katılıyorlar bu toplantılara...

2 — Bir kokteyilde Gökçer, salonun taa-ucundaki bir koltuğu yakalayıp, herkesin gülüşleri arasında, yakını olan bakanın oturması için getiriyor.

3 — Bir görüşmede önemli kişi Gökçer'e yakın bir sanatçı hanımın ellerini avuçlarına alıyor: «Amcana bavul hazırlamaya ne diye gel miyorsun?» diyor.

4 — Bir derginin sahibi bir gece Aytan Gökçer'in makyaj odasında görünüyor, kısa süre sonra da Aytan ve Cüneyt Gökçer'ler derginin kapak konusu oluyorlar. İç sayfalarda genç sanatçı ile yaşlı genel müdür koca, birbirlerine aşk mektupları yazıyorlar.

5 — Hergün köşelerinde içinde, ağalar, burjuvalar, faşistler kelimelerinin bol geçtiği yazılar düzenli ünlü fıkracılar Devlet Tiyatrosu ağalığına nedense birtürlü eğilmiyorlar...

6 — Emekçilerden yana geçinen bir gazetenin eski sahibi ve şimdi de etkin kişisi, gazetenin temsilcisine: «Partim aleyhinde benim aleyhime yazabilirsiniz; Gökçer aleyhine yazamazsınız.» diyor.

7 — Aynı gazetede bir müzikal için sayfa sayfa dedi-kodu haberleri yayınlıyor. Bu müzikale harcanan para ile üç tiyatromun kapanmaktan kurtulacağı, sanatçılara daha çok refah sağlanabileceği belirtiliyor hiç...

Bu örnekler sayfalarca çoğaltılabilir. Korumuz, ilgisizliğin nedeni. Bütün bunlar doğrusu ilgisizliğin nedenini anlamak zor. Gene bütün bunlar doğrusu ilgisizliğin nedenini anlamak kolay. Biraz daha açıklayalım isterseniz: Önemli kişilerin, gazete ve dergi sahiplerinin özel hayatları hakkında konuşulan, bir sanatçı mü-

da sanatçılara zam yapsaydınız daha iyi olmazdıydı?» Hiçbir yetkili bu ve benzer soruları sormayı aklına getirmez ve Gökçer saltanatı da sürer gider. Esasen Gökçer de sanatçıdır, hassastır falan ama onun da aklına gelmez, gelse de aldırılmaz sanatçıların geçim sıkıntısına. Kendisi ahr 3.000 lira (Alın, hakkıdır,) buna Genel Müdürlük tazminatı eklenir günde 65 lira... Karısına 400 lira zam yapar, bir buçuk yılda maaşını 1900 liraya getirir. Aktörlük, rejisörlük, genel müdürlük, konservatuvar öğretmenliği görevleri yetmezmiş gibi kırk yıllık arkadaşlarının elinden rollerini ahr, gider. İstanbul'larda, gelir Ankara'larda film'er çevirir. Eşi defileler de mankenlik yapar. Eh ne diye aldırısın 1.000 lirayla 1.300 lirayla geçinmeye çabalayan yılların sanatçılarına... Umurunda mı dünya...

Sayın Bakan, bu yüzden size söylenenlere, iyi niyetlerle hemen inmanın... Bakan biz si ze gerçek masraflı belirtiverelim açık açık, böyle aldatmacalara sapmadan...

1 — Gökçer'in dediği doğru o'sun: Kostüm akersuvar-dekor masrafı 82.500 TL.

2 — Şimdi bunlara «My Fair Lady» müzikalinin öteki harcamalarını ekleyelim:

a) Telif ücreti: Asgari 50.000 TL. (Lütfen Gökçer kesin rakamı açıklasınlar.)

b) Tiyatronun orkestra, bale ve korusu yoktur. Bu sınıflar operada vardır. Opera ile işbirliği yapılmamıştır. Tiyatroya bu sınıflar için yeni elemanlar alınmıştır. Prova, Ankara ve İstanbul oyunları için bunlara ücret ödenmiştir. Orkestra, koro, bale ve figürasyon için 55 kişi alınmıştır. Bunlara iki ay için de ortalama 750 şer liradan 45.000 TL. ödenmiştir. (Bu rakamlar en asgari ölçülerle yapılmıştır. Gökçer'den kesin rakamları evrakları ile isteyin. Bakan göreceksiniz, elde edilecek rakamlar bizim verdiklerimizden ne kadar çok olacaktır.)

c) Dieter Bruks adlı çok değerli bir korrepetitör operadan çıkarılıp, 7.000 TL. maaşla tiyatroya alınmıştır. Dieter Bruks bu paradan fazlasını da hak edecek nitelikte bir sanatçıdır. Ama tiyatro için, dört-beş yılda bir oynayacak bir müzikal için gereksizdir. Düşünelim: Ayda 7.000 liradan yılda 84.000 TL. ödenecektir kendisine. Önümüzdeki sezondan başlayarak, hafta da bir temsil olmak üzere iki yıl boyunca, belki de üç yıl oynayacaktır müzikal. Belki ancak 5-6 yıl sonra bir müzikal daha konacaktır sahneye. Sadece iki yıl kabul etsek Bruks'a 168.000 TL. ödenecektir. Neden? Aranjman'lar ve çalışmalar için, hatta orkestra yönetimi için Bruks ya da bir başka yerli ya da yabancı sanatçısı, sözcüğü 25.000 TL. bir defa için ödense, maaş hasıl olmaz mı? Öyleyse 140.000 TL. ziyan

İşler idariyesiyle korumaları bir... müdürün yönetimi ile ilgilenmek zorunda. Buna özel işleri olan bir genel müdürün yönetimi de denilgenilmediğini anlamak kolaydır.

Şimdi bunlara, bakanları yalan, yanlış koşturmak da eklendi. Olay şu: «My Fair Lady müzikalinin dekor-kostüm-aksesuar masrafı 82.500 TL. dir.» Böyle diyor Gökçer. Müh Eğinim Bakanı da: «Doğru.» diyor, 82.500 TL. harcamıştır. Diğer iddialar asılsızdır...» Hayır Sayın Bakan, asılsız olan, yalan olan harcama paranın 82.500 TL. olduğudur. Bunlar Gökçer'in eski taktikleridir. Konuya uzak kişiler bu taktiklere uyarlar bilmeden. Sözgelisi Gökçer der ki: «Efendim Sanatçılar çok hassastırlar, hepsine bir genel müdür gerekir. «Yetkili er de hemen «Demek bu şikâyetler haksızlıktan değil de sanatçıların hassasiyetinden doğuyor...» derler. Hiç değilse Gökçer böylece kandıracağına inanmıştır. Ve maalesef çok kere başarmıştır da bunu. Ama hiçbir yetkili de çıkıp «Sayın Gökçer siz de, hem de değerli bir sanatçısınız. Sizin genel müdürünüz kim acaba?» diye soramazlar?.. Gene der ki: «Sanatçı hususuzdur. Onun için Tiyatroda huzur olmaz.» Ve hiçbir yetkili çıkıp da sormaz kendisine: «Siz de sanatçısınız bay Gökçer. Acaba sanatçı huzursuz. Luğunuzun etkisi ile tiyatrodada yanlışlıklar, hak sizlikler yapmaz mısınız?» diye... Ve gene söz gelisi der ki: «Devlet Tiyatrolarının görevi tiyatro örneklerinin en iyi şekilde tanıtmaktır. Biz de bir müzikal tanıttık. «Ve gene hiçbir yetkili kendisine şunu sormaz: «Sayın Gökçer, daha önce «Kiss Me Kate» adlı bir oyun oynamıştınız, o da müzikal değil miydi? Sonra özel tiyatroların sizden önce oynadıkları da var yanılmıyorsam... Yazık değil mi bir tanıtma uğruna bu kadar masrafa? Sözgelisi bu müzikale harcanan para ile üç tiyatroyu kapamasydınız ya

d) Biz 125 diyelim ki onlar «25 değil, 123 diye tekliz etmesinler. Ashını sorarsanız 125 den de çok olması gerekiyor. Evet 125 kişi İstanbul'a gitti. Bunların harcırahları My Fair Lady masrafına dahil değil midir? Harcırahlar 75 ile 20 lira arasında değişir. (Gene rica ediyoruz Gökçer sayın bakana açıklasınlar kesin rakamları, harcırahları nasıl ödemişler bildirsinsinler.) Ortalama 50 TL. alsak, 17 günlük harcırah karşılığı 106.000 TL. tutar. Bunu da görüyorsunuzki masrafa eklemek zorundayız..

e) Sanatçıları İstanbul'a üç otobüs götürdü getirdi. Ayrıca başka yollarla gidip gelen de oldu. Haydi buna da 4000 lira diyelim.

f) Geldiler İstanbul'a sanatçılar... Otel yerleştiler... Çeşitli otellere... Otel ücretleri de —bakın ne kadar mütevazı rakamlar seçti, 20 şer liradan sayalım kişi için... (Sayın bakan, bunları öğrenmek çok kolay sizin için ve de görüyorsunuz artık kaçınılmaz oluyor...) Otel masrafları da 42.000 TL. tutuyor.

g) Nerede oynandı bu sudan ucuz müzikal? Şan Sinemasında. Kaç lira kira ödendi? Kulağımıza gelen her temsil için 5.000 TL. sı olduğu. Ama biz gene çok çok düşürelim bu rakamı. (Hem zaten sayın Bakana açıkladılar sayın genel müdür) 3.000 TL. diyelim her oyun için... 50.000 TL. de o etti mi aşağı yukarı ...

h) Dergi basıldı, pırıl-pırıl, yalnızca kralliyat ailesi ve yakınları için... Kaç liradan maliyeti acaba? Haydi biz gene düşürelim rakamı, 5.000 TL. diyelim.

i) Gazetelere ilanlar... Çekilen resimlere ödenen paralar... Çeviricinin alacağı ücret... Her gece oyun hasılatından ödenecek telif ücretleri... Bunları hiç katmıyoruz hesaba...

Sayın Bakan, bakana yanıtlan sayın Gökçer (Sonu Sayfa 5 de)